

**GIMNAZJUM NR 11
W BYTOMIU**

**PROGRAM
WYCHOWAWCZY**

Bytom, wrzesień 2006

Program Wychowawczy Gimnazjum Nr 11 w Bytomiu prezentuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym.

Szczegółowe zadania i sposoby realizacji programu przedstawione są m.in. planach pracy: szkoły, pedagoga, świetlicy, wychowawców klas, nauczycieli poszczególnych przedmiotów, samorządu uczniowskiego, organizacji działających na terenie szkoły, szkolnym kalendarzu imprez.

Program wychowawczy naszej szkoły jest otwarty na wszelkie propozycje i sugestie wszystkich, którzy biorą udział w procesie wychowanie powierzonych nam młodzieży

Program został opracowany w oparciu o:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lutego 2002 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 51, poz. 458)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r. Nr 61, poz.624 z późn. zm.)
3. ustawę z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.)
4. Statut Gimnazjum Nr 11 w Bytomiu oraz załączniki do planu pracy szkoły
5. Konwencję Praw Dziecka uchwaloną przez ONZ i przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 20 XI 1989r, ratyfikowaną przez Polskę - 30 IX 1991r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526)
6. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej
7. Kartę Nauczyciela

Spis Treści

<u>MISJA SZKOŁY.....</u>	<u>4</u>
<u>WIZJA SZKOŁY.....</u>	<u>5</u>
<u>ZASADY WYCHOWANIA.....</u>	<u>6</u>
<u>CELE WYCHOWANIA.....</u>	<u>7</u>
<u>ZADANIA SZKOŁY</u>	<u>10</u>
<u>METODY I FORMY PRACY WYCHOWAWCZEJ.....</u>	<u>11</u>
<u>PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ.....</u>	<u>12</u>
<u>ROLA ORGANIZACJI SZKOLNYCH I ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH W PROCESIE WYCHOWAWCZYM.....</u>	<u>14</u>
<u>ODDZIAŁYWANIA WYCHOWAWCZE STAWIANE PRZED KAŻDYM NAUCZYCIELEM, OKREŚLONE W RAMACH ZADAŃ OGÓLNYCH SZKOŁY.....</u>	<u>15</u>
<u>ROLA NAUCZYCIELA WYCHOWAWCY KLASOWEGO.....</u>	<u>16</u>
<u>OCZEKIWANIA WOBEC RODZICÓW.....</u>	<u>17</u>
<u>EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO:.....</u>	<u>18</u>
<u>GLÓWNE CELE PRACY WYCHOWAWCZEJ W GIMNAZJUM NR 11 W BYTOMIU.....</u>	<u>19</u>
<u>.....</u>	<u>19</u>
<u>ZAMIERZONE EFEKTY PRACY WYCHOWAWCZEJ U UCZNI.....</u>	<u>23</u>
<u>ZWYCZAJE I OBYCZAJE SZKOLNE.....</u>	<u>25</u>

Misja szkoły

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”

- *Jesteśmy szkołą, która swoje działania opiera na takich wartościach jak: przyjaźń, mądrość, wolność.*
- *Struktura naszej szkoły opiera się na zgodnym współistnieniu i współdziałaniu trzech ogniw: nauczycieli, uczniów i rodziców.*
- *Szanujemy prawo każdego do odmienności myśli, poglądów, kreatywnego myślenia.*
- *Pielęgnowujemy umiejętność dzielenia się emocjami.*
- *Uwrażliwiamy na uczucia innych ludzi.*
- *Podstawą naszego działania jest rzetelne zdobywanie, pogłębianie i przekazywanie wiedzy.*
- *Jesteśmy przekonani, że realizacja naszych założeń zapewni satysfakcję, zadowolenie i godny poziom życia.*

Wizja Szkoły

Naszym celem jest stworzenie gimnazjum dobrze przygotowującego uczniów do dalszego kształcenia oraz samodzielnego wyboru drogi życiowej.

Gimnazjum to etap szczególnie ważny w edukacji młodego człowieka, który wymaga szczególnej troski i starań ze strony nauczycieli. Uczeń szuka wzorców postępowania i autorytetów, chcemy mu pomóc w tych w tych poszukiwaniach, aby zrozumiał, że kształcenie naszego życia zależy od wartości, by potrafił rozróżnić co dobre, co złe; co jest piękne, a co brzydkie; co przyjazne, a co wrogie; co prawdziwe, a co fałszywe. Chcemy mu pomóc w kształtowaniu osobowości, w rozwijaniu umiejętności, poznawaniu i rozumieniu świata oraz samego siebie, a także w przygotowaniu do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Chcemy zapewnić sukces każdemu uczniowie, traktując go indywidualnie. Absolwent naszej szkoły będzie dobrze przygotowany do nauki. Będzie zdrowy psychicznie, sprawny fizycznie oraz posiadał umiejętność rozwiązywania zadań praktycznych w różnych sytuacjach życiowych. Umiejętności praktyczne ucznia będą pogłębione o rzetelną wiedzę obsługi komputera i posługiwania się językami obcymi.

Oferujemy wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej oraz profesjonalne podejście pracowników administracyjno – obsługowych.

Zapewnimy życzliwy stosunek do uczniów, atmosferę przyjazną i bezpieczną szkoły. Zadbamy o to, aby w miarę dostępnych środków rozwijać bazę materialną naszej placówki.

Chcemy by nasza praca wychowawcza polegała na wzajemnym wspieraniu się: nauczyciel – rodzic, szkoła-dom.

Rodzice będą sukcesywnie informowani o postępach w nauce i zachowaniu ucznia w szkole.

Dla pogłębienia współpracy ze środowiskiem rodzinnym proponujemy rodzicom aktywny udział w życiu szkoły poprzez wielorakie formy działalności.

Zasady wychowania

Podstawową zasadą, na której oparto system wychowawczy jest akceptacja wartości wychowanka jako człowieka (w oparciu o Deklarację Praw Człowieka oraz Konwencją Praw Dziecka).

Wynikają z tego następujące **wymogi**:

1. wymóg stosowania takich oddziaływań wychowawczych, które będą sprzyjać budowaniu osobowości wychowanka w duchu respektu dla najwyższych standardów moralnych
2. wymóg unikania w procesie wychowawczym wszelkich rodzajów manipulacji wychowankiem zmierzających do przedmiotowego traktowania jego osoby, a także unikanie wszelkich form przemocy
3. wymóg udzielania wychowankowi pomocy w nauce oraz w dokonywaniu przez niego wyborów życiowych, przy uwzględnieniu właściwego jego wiekowi poziomu intelektualno-emocjonalnego
4. wymóg kształtowania profilu moralnego wychowanka w oparciu o powszechnie uznane w naszej kulturze zasady etyczne, takie jak: uczciwość, poszanowanie dla własnej i cudzej godności oraz dla dóbr materialnych, a także rozwijania postaw takich jak: obowiązkowość, odpowiedzialność, prawdomówność, szczerłość, niesienie pomocy potrzebującym, tolerancyjność, koleżeńskość.
5. wymóg ukazywania wychowankom pozytywnych wzorców osobowościowych, związanych z polską i uniwersalną, europejską kulturą i tradycją.

Prawa

Każdy wychowanek zgodnie z postanowieniami konwencji ma:

1. prawo do edukacji;
2. prawo do wyrażania swojej opinii;
3. prawo do swobody wypowiedzi i informacji;
4. prawo do ochrony godności ucznia przez przyjęte w szkole reguły dyscypliny;
5. prawo do jawnej oceny postępów w nauce;
6. prawo do życzliwego, podmiotowego traktowania w procesie dydaktyczno wychowawczym;
7. prawo do wpływania na życie szkoły poprzez działalność samorządową;
8. prawo do uznania i zachowania tożsamości narodowej;
9. prawo do swobody myśli oraz przekonań światopoglądowych i religijnych;

10. w wypadku nieprzestrzegania praw uczeń może podjąć stosowną drogę odwoławczą przewidzianą w Statucie Gimnazjum
11. ponadto zgodnie z obowiązującym Statutem Szkoły wychowanek ma prawo do:
 - znajomości celu i zadań lekcji, jasnego i zrozumiałego przekazu lekcji;
 - jawnej przeprowadzanej na bieżąco oceny swojej wiedzy i umiejętności;ma prawo znać zasady oceniania stosowane przez nauczyciela przedmiotu;
ma prawo domagać się uzasadnienia przez nauczyciela otrzymanej oceny;

Cele wychowania

Zmierzamy do:

- osiągnięcia przez ucznia sukcesu osobistego oraz sukcesu szkoły
- przygotowania ucznia do życia w społeczeństwie
- wyposażenia ucznia w odpowiednią wiedzę, umiejętności, postawy

Podstawowym założeniem systemu wychowawczego jest wszechstronny rozwój intelektualny, emocjonalny i fizyczny wychowanka.

W związku z tym, w **działaniach wychowawczych** zmierzać należy do osiągnięcia następujących celów:

1. wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia, uwzględniając jego predyspozycje psychiczne, emocjonalne, intelektualne, środowisko rodzinne i kulturowe
2. do kształtowania jego postaw społecznych i obywatelskich w duchu tolerancji oraz poszanowania tradycji uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych

Celem rozwoju intelektualnego jest:

1. uczenie wychowanków wartości wynikających z poszukiwania prawdy w szerokim rozumieniu tego pojęcia
2. uczenie dostrzegania potrzeby zdobywania wiedzy z różnych dziedzin wiedzy i praktycznego ich wykorzystania
3. uczenie umiejętności przyswajania wiedzy i samodzielnego jej zdobywania
4. uczenie samoakceptacji
5. wyrobienie nawyku rozwijania zainteresowań
6. uczenie umiejętności przekazywania swojej wiedzy innym
7. umiejętności publicznego wysławiania się

Celem **rozwoju emocjonalno-moralnego** jest wpojenie wychowankom następujących cech i kategorii:

1. umiejętności myślenia analitycznego, wartościującego
2. odpowiedzialności za własne czyny, słowa
3. umiejętności dokonywania samooceny
4. zachowania autentyzmu własnych postaw i działań
5. otwartości na innych ludzi
6. umiejętności budowania własnej, indywidualnej tożsamości
7. tolerancji i szacunku dla odmienności i indywidualności
8. umiejętności panowania nad własnymi uczuciami, emocjami oraz rozumnego dostosowywania się do otoczenia
9. oddzielania własnych sądów od emocji
10. kultury języka i właściwych form zachowania
11. umiejętności kontaktów z ludźmi
12. kształtowania własnej wrażliwości uczuciowej i moralnej

Celem **rozwoju duchowego** jest:

1. poznanie dorobku kultury narodowej i uniwersalnej w sferze sztuki, nauki, filozofii, etyki, religii itd.
2. kształtowanie postawy twórczej we wszystkich sferach życia
3. kształcenie myślenia refleksyjnego
4. kształtowanie poczucia i smaku estetycznego
5. kształtowanie osobowości wychowanków z ducha umiejętności wykraczania poza egoistyczne oraz praktyczne i doraźne cele życiowe

Celem kształtowania **postaw obywatelsko-patriotycznych** jest:

1. przygotowanie wychowanków do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu demokratycznym społeczeństwa
2. kształtowanie postaw patriotycznych, szacunku dla tradycji narodowych, lokalnych, szkolnych
3. poznawanie historii i tradycji szkoły, miasta, kraju
4. kształtowanie szacunku dla symboli narodowych
5. kształtowanie postaw zaangażowania w życie społeczne m.in. poprzez udział w akcjach charytatywnych

Celem **rozwoju fizyczno – zdrowotnego** jest:

1. wyrabianie nawyków higienicznych
2. kształtowanie postaw dbałości o własne życie i bezpieczeństwo, unikanie nałogów, zdawanie sobie sprawy z zagrożeń jakie z sobą niosą
3. wpajanie nawyku rozwijania własnych predyspozycji w zakresie dyscyplin sportowych
4. kształtowanie sprawności fizycznej, odporności i hartu
5. uczenie aktywnego spędzania czasu wolnego

Celem **wychowania ekologicznego** jest:

1. uświadomienie wychowankom sensu i wagi szacunku dla środowiska naturalnego człowieka
2. wytworzenie nawyków szacunku dla wszelkich form otaczającej nas przyrody
3. rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska naturalnego
4. uświadomienie wychowankom przyczyn, mechanizmów i skutków powstania niepożądanych i szkodliwych zmian w środowisku naturalnym
5. wytwarzanie w wychowankach nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz ekologicznej odnowy zniszczonego lub zanieczyszczonego środowiska naturalnego

Cele w zakresie **wychowania medialnego i czytelniczego**:

1. uczenie wychowanków samodzielnego poszukiwania potrzebnych informacji i materiałów
2. kształtowanie nawyku korzystania z szerokiej oferty medialnej
3. uczenie krytycznego i selektywnego korzystania z różnych form medialnych
4. kształtowanie szacunku dla polskiego dziedzictwa kulturowego w dobie globalizacji przekazu oraz kultury masowej
5. wyrabianie nawyku sięgania po książkę jako unikalną formę kontaktu z dorobkiem kultury, myśli i słowa, co jest szczególnie ważne w dobie ekspansji mediów elektronicznych

Celem **wychowania do życia w rodzinie**:

1. przekazanie uczniom wiedzy z zakresu spraw związanych z byciem dziecka w rodzinie, specyfiki ról kobiecych i męskich, związków uczuciowych, spraw rodzicielstwa itp.

2. integrowanie działań wychowawczych szkoły i rodziny
3. wzmacnianie wzajemnych relacji dziecka z rodziną opartych na wzajemnym poszanowaniu i miłości
4. przygotowanie uczniów do okresu dojrzewania we współpracy z domem
5. wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego

Zadania szkoły

1. Szkoła realizuje cele i zadania określone w Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz. U. z 1996 r. nr 67 poz. 329 z późn. zmianami), oraz w przepisach wydanych na jej podstawie, a w szczególności:
 - umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły podstawowej oraz gimnazjum,
 - zapewnia uczniom pełny rozwój umysłowy, moralno – emocjonalny i fizyczny zgodnie z potrzebami i możliwościami psychofizycznymi w warunkach poszanowania ich godności osobistej oraz wolności światopoglądowej i wyznaniowej,
 - umożliwia uczniom rozwój ich talentów, zainteresowań poznawczych, społecznych artystycznych i sportowych,
 - umożliwia rozwijanie u uczniów poczucia odpowiedzialności, dbałości o dobre imię szkoły, miłości do Ojczyzny oraz poszanowania polskiego dziedzictwa kulturowego, kształcenie i wychowanie w duchu tolerancji, humanizmu i patriotyzmu, przekazywanie wiedzy o społeczeństwie, o problemach społecznych, ekonomicznych kraju, świata, kulturze i środowisku naturalnym,
 - umożliwia absolwentom dokonanie świadomego wyboru dalszego kształcenia i zawodu,
 - zapewnia uczniom opiekę pedagogiczną, pełne bezpieczeństwo w szkole w czasie wszystkich zajęć organizowanych przez Szkołę,
 - wspiera rodziców w wychowaniu dzieci i młodzieży zgodnie z Programem wychowawczym Szkoły

Metody i formy pracy wychowawczej

Szkoła wychodzi z założenia, że wykorzystując różne formy pracy można kształtować osobowość ucznia. Dając mu możliwość oceny, samodzielnego rozwiązywania problemów, wyciągania wniosków, prowadzenia obserwacji, dyskusji i słuchania innych opinii, o wiele skuteczniej można na niego oddziaływać. To co osiągnie własną pracą, będzie trwalsze i będzie dla niego miało większe znaczenie. Istotne jest, aby metody i formy pracy dostosowane były do tematyki i dojrzałości ucznia.

- a) Godziny do dyspozycji wychowawcy – analiza problemów wychowawczych; otwarta postawa wychowawcy na problemy młodzieży.
- b) Realizacja celów wychowawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów – na bazie podawanych wiadomości realizowanie zagadnień wychowawczych.
- c) Realizacja zagadnień wychowawczych w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych.
- d) Udział w uroczystościach szkolnych i klasowych - wspólne przygotowywanie
- e) Udział w warsztatach i prelekcjach pracowników Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej związane z założeniami „Programu wychowawczego”.
- f) Bieżący kontakt z rodzicami.
- g) Współpraca z pracownikami Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w rozwiązywaniu bieżących problemów wychowawczych.
- h) Pomoc w działaniu Samorządu Uczniowskiego oraz innych organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły – rozwijanie samodzielności, demokracji, postaw obywatelskich
- i) Wykorzystanie wytworów pracy uczniów: konkursy, gazetki, wystawki.
- j) Wycieczki klasowe z wychowawcą – integracja zespołów klasowych, miejsce wielu sytuacji wychowawczych.
- k) Wycieczki przedmiotowo – dydaktyczne; j.w..
- l) Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez koła zainteresowań, zajęcia sportowe itp – dodatkowe formy pracy w niewielkich grupach
- m) Podtrzymywanie i rozwijanie tradycji szkoły m. in.:
 - opieka nad miejscami pamięci narodowej,
 - uroczyste akademie związane z obchodami rocznic i świąt państwowych,
 - akcja „Sprzątanie świata”.

- n) Uczniowie nauczycielom; zaangażowanie w sprawy Szkolnego Klubu Nauczyciela Seniora
- o) Realizacja programu edukacji prozdrowotnej (spotkanie z przedstawicielem służby zdrowia, prelekcje).
- p) Spotkania z ciekawymi ludźmi – zachęcanie do poznawania świata, kontaktów międzyludzkich, odnajdowanie autorytetów.
- q) Prowadzenie Kroniki Gimnazjum.
- r) współpraca ze środowiskiem lokalnym
- s) współpraca z instytucjami charytatywnymi i itp
- t) zajęcia integracyjne (dla uczniów klas I)
- u) wyjścia do placówek kulturalnych, udział w życiu kulturalnym regionu

Profilaktyka uzależnień

Program wychowawczy wśród zadań przewiduje również prowadzenie profilaktyki przeciwdziałającej złu i patologii, które ujęte są w Programie profilaktyki. Celem naszej placówki jest uświadomienie młodzieży istniejących zagrożeń, jak również niesienie pomocy w trudnych sytuacjach. Stąd następujące formy działania:

- analizowanie i diagnozowanie środowiska młodzieży w celu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu, wczesnemu wykrywaniu spraw, możliwie szybka organizacja pomocy,
- prowadzenie profilaktyki, na przykład prelekcje przedstawiające skutki i przyczyny działania środków odurzających,
- warsztaty uczące porozumiewania się,
- warsztaty skoncentrowane na kształcenie osobowości i rozwoju ucznia,
- stałe dyżury pedagoga szkolnego,
- prowadzenie spotkań ze specjalistami od spraw rozpoznawania uzależnień wśród młodzieży dla Rady Pedagogicznej, rodziców,
- współpraca z Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną,
- współpraca z odpowiednimi instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- współpraca z Sądem Rodzinnym, Opieką Społeczną, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Radą Rodziców,

Szerokie kontakty z innymi instytucjami wychowawczymi, szybka orientacja w problemach naszych uczniów, dobra współpraca i kontakt z pedagogiem i psychologiem szkolnym, porozumienie wychowawców z rodzicami, to elementy ułatwiające pomoc młodzieży.

Rola organizacji szkolnych i zajęć pozalekcyjnych w procesie wychowawczym

a) Współpraca z Radą Rodziców

W procesie wychowawczym szkole przypisano funkcję wspierającą rodziców w wychowaniu młodzieży. Stąd potrzeba uświadomienia na zebraniach rodzicom, iż wszelkie podejmowane w tym zakresie działania muszą być wspólne. Program wychowawczy powstał więc jako wynik wspólnej pracy nauczycieli, rodziców i uczniów i przez nich wszystkich zaopiniowany pozytywnie.

Bieżąca praca wychowawcza opierać się będzie głównie na kontaktach: nauczyciel – rodzic podczas wywiadówek, comiesięcznych konsultacji oraz w razie potrzeby indywidualnych rozmów z rodzicami.

Gimnazjum za priorytetowy cel uznaje pozyskanie rodziców do realizacji zamierzeń zawartych w programie wychowawczym. Liczy na dobrą współpracę z Radą Rodziców.

b) Rola Samorządu Uczniowskiego:

W kształtowaniu postawy społecznej uczniów istotne jest stworzenie warunków do współpracy pomiędzy gronem pedagogicznym a społecznością uczniowską. Organem prawnie do tego powołanym jest Szkolny Samorząd Uczniowski. Jego zadania reguluje Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku. Mówi ona między innymi, że:

- Samorząd tworzą wszyscy uczniowie danej placówki,
- zasady składu i powoływania S.U. przedstawia Regulamin S.U.,
- Samorząd ma prawo do organizacji życia szkolnego, redagowania własnej gazety, przygotowania imprez kulturalnych, sportowych, oświatowych zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami szkoły, w porozumieniu z dyrektorem,
- Samorząd ma również prawo do wyboru swojego opiekuna .

Zgodnie z tymi postanowieniami w naszym Gimnazjum został powołany Szkolny Samorząd Uczniowski. Może on liczyć na wszechstronną pomoc pedagogów i dyrekcji szkoły. Umożliwienie dostępu do środków, którymi dysponuje szkoła, pomoc w organizowaniu przedsięwzięć młodzieży, warsztaty kształcące umiejętność szukania kompromisu.

Program przygotowywany przez Samorząd Uczniowski powinien zawierać:

- zasady wyboru władz Samorządu,
- plan imprez kulturalnych, sportowych, rozrywkowych na dany rok szkolny,
- formy współpracy z reprezentantami innych organizacji na terenie szkoły,
- formy współpracy z przedstawicielstwami władz terenowych,
- reguły współdziałania w zakresie wpływu na oceny, wyróżnienia i kary.

c) Miejsce zajęć pozalekcyjnych w działaniach wychowawczych.

Działania wychowawcze będą prowadzone również w trakcie zajęć pozalekcyjnych. W naszej placówce będą to: przedmiotowe koła zainteresowań i inne zajęcia rozwijające wiedzę i umiejętności uczniów, np.: koło teatralne, zespół wokalny – muzyczny, gazeta szkolna

Oddziaływania wychowawcze stawiane przed każdym nauczycielem, określone w ramach zadań ogólnych szkoły

1. Tworzenie właściwych relacji z otoczeniem, obejmujących sferę poznawczą i uczuciową.
2. Rozwijanie zainteresowań, umiejętności organizacji uczenia się zamiłowania do poszukiwania, zgłębiania, dociekania prawdy, fascynacji pięknem.
3. Kształtowanie samodzielności w zdobywaniu wiedzy i poczuciu autonomii ucznia jako partnera nauczyciela w procesie nauczania – uczenia się.
4. Przygotowanie ucznia do samodoskonalenia i autokreacji.
5. Rozwijanie dbałości o własny wygląd, zdrowie i sprawność fizyczną.
6. Przygotowanie ucznia do budowania systemu i hierarchii wartości.
7. Rozwijanie umiejętności dokonywania wyborów, stawiania celów i samodzielnego dobierania sposobów ich realizacji.
8. Kształtowanie umiejętności brania odpowiedzialności za własny rozwój i uczenie się konstruktywnej samooceny.
9. Kształcenie wytrwałości w realizacji podejmowanych zadań, rozwiązywanych problemów.
10. Wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowej, historycznej, etnicznej, narodowej.
11. Wspomaganie rozwoju dziecka w przyjaznym, bezpiecznym środowisku w poczuciu więzi z rodziną.
12. Skoordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły i środowiska rówieśniczego.
13. Przekształcanie spontanicznej motywacji w motywację świadomą, przygotowaną do podejmowania działań wymagających systematycznego i dłuższego wysiłku intelektualnego i fizycznego.

Rola nauczyciela wychowawcy klasowego

1. Nauczyciel jako osoba wspierająca rozwój indywidualny ucznia posiada:

- umiejętność rozpoznawania u wychowanków schematu ich reakcji emocjonalnych i procesów decyzyjnych,
- umiejętność precyzyjnego nazywania wyników swoich obserwacji i sporządzania charakterystyki ucznia,
- umiejętność wyboru właściwego sposobu rozmowy z uczniem na temat jego emocji, opanowania impulsywnych reakcji,
- umiejętność budowania informacji zwrotnej,
- umiejętność stwarzania sytuacji wychowawczych, w których uczeń będzie doświadczał swego wpływu na bieg wydarzeń,
- umiejętność reprezentowania swoich wartości etycznych,
- umiejętność zaprojektowania sytuacji pozwalających uczniowi doświadczać radości z czynienia dobra,
- umiejętność budowania modeli sytuacji, w których uczeń może przybliżyć wartości etyczne swoim rówieśnikom.

2. Wychowawca budujący zespół klasowy i wdrażający uczniów do pełnienia ról społecznych posiada:

- umiejętność tworzenia sytuacji, które pozwolą uczniowi doświadczać, że nauczyciel jest częścią klasy,
- umiejętność aktywnego i empatycznego słuchania w czasie kontaktu z uczniem,
- umiejętność budowania komunikatu „ja”,
- umiejętność określenia zasad zachowań asertywnych oraz ich identyfikacji,
- umiejętność wyboru i zastosowania technik integrujących grupę oraz ćwiczących zasady współzycia,
- umiejętność konstruowania sytuacji rozwiązywania zadań i problemów w grupie,
- umiejętność określenia najistotniejszych elementów i zasad pracy grupy,

3. Wychowawca jako osoba pomagająca rodzicom w wychowaniu dzieci posiada:

- umiejętność uświadamiania rodzicom, że mają decydujący wpływ na kształtowanie postaw swoich dzieci,

- umiejętność organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów wpływających w atmosferze serdeczności, zrozumienia i dobrej komunikacji,
- umiejętność stwarzania sytuacji, które pozwolą doświadczać rodzicom autentycznego zaangażowania wychowawcy w sprawy wychowania ich dzieci,
- umiejętność stwarzania sytuacji, w której rodzice doświadczają, że wychowawca klasy jest osobą godną zaufania.

4. Wychowawca jako osoba planująca, diagnozująca potrzeby wychowawcze oraz sprawdzająca efekty własnej pracy posiada:

- umiejętność konstruowania szkolnych programów wychowawczych zgodnie z poznanymi procedurami,
- umiejętność określania potrzeb i oczekiwań uczniów oraz rodziców,
- umiejętność wybrania właściwego dla siebie programu działania,
- umiejętność konstruowania prostych kwestionariuszy ankiety i wywiadów.

Oczekiwania wobec rodziców

1. Rodzice świadomie współpracują ze szkołą zgodnie z jej założeniami wychowawczymi.
2. Motywują dziecko do nauki.
3. Przejawiają zainteresowanie osiągnięciami szkolnymi dziecka i wspomagają szkołę w sytuacjach wymagających udzielania dziecku szczególnego wsparcia.
4. Współdziałają w zakresie przestrzegania przez dziecko społecznych norm zachowania, kultury osobistej, odpowiedniego stroju i wyglądu.
5. Stwarzają dziecku odpowiednie warunki do prawidłowego rozwoju psychofizycznego poprzez zapewnienie odpowiednich, higienicznych warunków odpoczynku, zabawy i pracy w czasie odrabiania prac domowych..
6. Uczestniczą czynnie w życiu szkoły i klasy.
7. Biorą aktywny udział w zebraniach klasowych, wycieczkach, imprezach kulturalnych i działaniach gospodarczych (np. naprawa sprzętu, drobne remonty).
8. Udzielają istotnych z punktu widzenia sprawowania opieki informacji o stanie zdrowia dziecka.
9. Są zobowiązani do zawiadamiania wychowawcy o nieobecności ucznia oraz do stałego kontaktu z wychowawcą w innych sytuacjach

Ewaluacja programu wychowawczego:

Program wychowawczy będzie podlegał ewentualnemu uzupełnieniu po zakończeniu każdego roku szkolnego, po konsultacjach dyrekcji z Radą Pedagogiczną, rodzicami i uczniami. Na każdym etapie realizacji programu wychowawczego należy szukać odpowiedzi na pytanie czy i jak podjęte działania wpłynęły na uczniów, ich wiedzę, umiejętności i postawy. Czy osiągamy założone cele programu. Przynajmniej częściowej odpowiedzi na te pytania dostarczyć może:

- analiza wyników ankiet przeprowadzanych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczących różnych zagadnień wychowawczych, poglądów uczniów
- udział uczniów w różnego rodzaju imprezach na terenie szkoły i poza nią
- własna inicjatywa uczniów i podejmowanie działań
- analiza trudnych przypadków wychowawczych, podejmowanych działań zaradczych i postępów w tym zakresie
- analiza wytworów pracy uczniów
- działalność samorządowa na terenie klasy, szkoły i poza nią
- rozmowy i wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami
- analiza kwestionariuszy do samooceny uczniów
- podsumowania udziału uczniów w konkursach, turniejach itp.
- obserwacja zachowań w różnych sytuacjach typowych i nowych

Postanowienia końcowe:

Z treścią programu wychowawczego powinni zapoznać się uczniowie i rodzice. Program wchodzi w życie po uzyskaniu pozytywnej opinii w/w stron i zatwierdzeniu przez Radę Pedagogiczną, która w porozumieniu z Radą Rodziców może dokonywać w nim zmian zgodnych ze statutem.

Główne cele pracy wychowawczej w Gimnazjum Nr 11 w Bytomiu

Dział	Klasa	Cele operacyjne	Podjęmowane działania	Osoby realizujące
Dojrzałość emocjonalna	I	Uczeń potrafi rozpoznawać i nazywać przeżywane emocje i uczucia zarówno u siebie, jak i innych.	Ćwiczenie umiejętności rozpoznawania i nazywania przeżywanych emocji. Ćwiczenie empatii, jako podstawy do odczuwania współczucia i postaw altruistycznych.	Wychowawcy klas
	II	Uczeń pracuje nad sobą, nad swoim charakterem.	Stwarzanie możliwości do uświadamiania sobie własnych cech charakteru oraz wypracowywania cech pożądanых. Określenie przez uczniów własnego wzoru, do którego chcieliby dążyć.	Wychowawcy klas
	III	Uczeń uświadamia sobie wpływ emocji na porozumiewanie się z innymi ludźmi.	Ćwiczenia komunikacji werbalnej i niewerbalnej w sytuacjach konfliktowych. Ćwiczenie panowania nad własnymi emocjami	Wychowawcy klas
Radzenie sobie w trudnych sytuacjach	I	Uczeń potrafi rozpoznawać u siebie oznaki stresu i zna różne formy relaksu. Uczeń umie rozpoznawać zachowania agresywne i radzić sobie z nimi. Potrafi wyrazić własną złość bez utraty kontroli nad swoim zachowaniem Uczeń potrafi reagować i szukać pomocy w sytuacji doznawanej przemocy.	Poznanie oznak stresu, zachowania wynikające z funkcjonowania w stresie oraz sposoby konstruktywnego radzenia sobie ze stresem. Uświadamianie, że złość nie musi prowadzić do zachowań agresywnych. Nauka sposobów radzenia sobie z nimi. Potrafi wyrazić złość bez utraty kontroli nad swoim zachowaniem Poznanie sposobów na przerwanie własnej bezradności w sytuacjach doznawanej przemocy.	Wychowawcy klas Pedagog Wychowawca Dziennikarstwo Oświatlicy
	II	Uczeń potrafi planować i racjonalnie gospodarować czasem. Uczeń wie, jak rozwiązać problem bez użycia siły.	Nauka strategii pozwalających na lepsze wykorzystanie czasu. Ćwiczenie rozwiązywania problemów klasowych z zastosowaniem zdobytej wiedzy teoretycznej.	Wychowawcy klas
	III	Uczeń widzi związek między sposobem myślenia, a samopoczuciem. Potrafi stawiać sobie realne cele. W sytuacjach konfliktowych uczeń potrafi negocjować. Uczeń wie o istnieniu sekt i zagrożenia płynące z przynależności do nich.	Poznanie stylów pozytywnego myślenia i ich wpływu na samopoczucie. Ćwiczenie stawiania sobie realnych celów. Ćwiczenie różnych stylów negocjacji. Zapoznanie uczniów z mechanizmami wciągania ludzi do sekt.	Wychowawcy klas Zaproszeni goście

Kształtowanie postaw prozdrowotnych	I	Uczeń zapoznaje się z procesem rozwoju człowieka ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania. Uczeń zna i rozumie zagrożenia związane z AIDS.	Zapoznanie uczniów z fazami rozwoju człowieka i cechami okresu dojrzewania. Poznanie sposobów chronienia się przed zakażeniem wirusem HIV oraz zasad bezpiecznego życia wśród chorych i zakażonych.	Wychowawcy klas Nauczyciele biologii Pielęgniarka szkolna
	II	Uczeń zna zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazu układu ruchu oraz układu krążenia. Uczeń poznaje znaczenie zachowywania higieny w okresie dojrzewania.	Nauka udzielania pierwszej pomocy przy złamaniach, zwichnięciach, stłuczeniach, omdleniach, krwotoku z nosa. Zapoznanie ze sposobami stosowania zasad higieny i konsekwencjami jej nie przestrzegania.	Pielęgniarka szkolna
	III	Uczeń dostrzega wpływ prowadzonego trybu życia i odżywiania na własne zdrowie. Uczeń potrafi udzielić pomocy przed medycznej przy wypadku drogowym.	Nauka świadomego wpływania na własne zdrowie: odżywianie, organizacja dnia pracy, wypoczynek. Instruktaż lekarza lub pielęgniarki.	Nauczyciel biologii Wychowawcy klas Pielęgniarka
Preorientacja zawodowa	I	Uczeń potrafi określić własne zainteresowania i predyspozycje.	Pomoc w rozwijaniu u uczniów własnych uzdolnień poprzez zlecenie zadań i pełnienie funkcji zgodnych z predyspozycjami. Prezentowanie na forum klasy własnych zainteresowań.	Wychowawcy klas
	II	Uczeń poznaje własne skłonności i predyspozycje zawodowe.	Przeprowadzenie ankiet badających skłonności zawodowe oraz omówienie wyników z uczniami.	Pedagog szkolny
	III	Uczeń poznaje ofertę szkół ponad gimnazjalnych na własnym terenie.	Korzystanie z informacji o zawodach i szkołach w Internecie. Rozszerzanie wiedzy na temat wybranych zawodów. Udział w prezentacjach szkół na targach edukacyjnych.	Pedagog szkolny Pracownicy PPPP Wychowawcy klas
Prawa i obowiązki ucznia	I	Uczeń zna swoje prawa i obowiązki jako ucznia szkoły.	Wychowawca zapoznaje uczniów z normami zachowania obowiązującymi w szkole oraz konsekwencjami ich nie przestrzegania.	Wychowawcy klas
	II i III	Uczeń angażuje się w życie społeczne klasy i szkoły. Dbą o przestrzeganie obowiązujących norm zachowania zarówno u siebie, jak i u innych.	Pełnienie dyżurów uczniowskich. Uczestnictwo w działalności samorządu szkolnego. Reagowanie na sytuacje łamania obowiązujących w szkole norm współżycia społecznego. Przypomnienie obowiązującego kodeksu praw i obowiązków ucznia.	Wychowawcy klas Opiekun samorządu szkolnego

Kształtowanie postaw	I	<p>Uczeń dba o sprzęt i wyposażenie szkoły.</p> <p>Uczeń zna wartość przyjaźni i potrafi zjednywać sobie ludzi.</p>	<p>Zapoznanie uczniów z konsekwencjami dewastowania mienia szkoły.</p> <p>Omawianie z wychowawcą sytuacji związanych z niszczeniem sprzętu szkolnego.</p> <p>Określanie przez uczniów wartości płynących z przyjaźni oraz cech charakteru, które sprzyjają jej podtrzymywaniu.</p>	Wychowawcy klas
	II	<p>Uczeń uczy się tolerancji dla innych.</p>	<p>Uświadomienie posługiwania się stereotypami i uprzedzeniami w codziennym życiu.</p> <p>Tworzenie sytuacji nie oceniania i szanowania odmienności.</p> <p>Rozwijanie postawy tolerancji religijnej.</p>	Wychowawcy klas
	III	<p>Uczeń rozumie pojęcie autorytetu.</p> <p>Uświadamia sobie wpływ mediów na postawy ludzi.</p>	<p>Uświadomienie wpływu autorytetu i antyautorytetu na zachowania.</p> <p>Ćwiczenie odróżniania faktów od opinii.</p> <p>Rozwijanie krytycznego podejścia do informacji przekazywanych w mediach.</p>	Wychowawcy klas
Umiejętności społeczne	I	<p>Uczeń daje się poznać jako indywidualność.</p> <p>Aktywnie uczestniczy w tworzeniu norm grupowych.</p> <p>Uczeń poznaje podstawowe zasady porozumiewania się z innymi.</p>	<p>Stwarzanie sytuacji do wzajemnego poznania się w klasie (zajęcia integracyjne).</p> <p>Opracowanie i wdrożenie w życie klasy kontraktu dotyczącego funkcjonowania w grupie.</p> <p>Zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami poprawnej komunikacji.</p>	Wychowawcy klas
	II ; III	<p>Uczeń angażuje się w życie społeczne klasy i szkoły.</p> <p>Dbą o przestrzeganie obowiązujących norm zachowania zarówno u siebie jak i u innych.</p>	<p>Pełnienie dyżurów uczniowskich.</p> <p>Uczestnictwo w działalności samorządu szkolnego.</p> <p>Reagowanie na sytuacje łamania obowiązujących w szkole norm społecznego.</p> <p>Przypomnienie przez wychowawców obowiązującego kodeksu praw i obowiązków ucznia.</p>	Wychowawcy klas Opiekun samorządu szkolnego

Radzenie sobie w trudnych sytuacjach	I	<p>Uczeń potrafi rozpoznawać u siebie oznaki stresu i znać różne formy relaksu.</p> <p>Uczeń umie rozpoznawać zachowania agresywne i radzić sobie z nimi. Potrafi wyrażać własną złość bez utraty kontroli nad swoim zachowaniem.</p> <p>Uczeń potrafi reagować i szukać pomocy w sytuacji doznanej przemocy.</p>	<p>Uczniowie poznają oznaki stresu, zachowania wynikające z funkcjonowania w stresie oraz sposoby konstruktywnego radzenia sobie ze stresem.</p> <p>Prowadzenie zajęć uświadamiających, że złość nie musi prowadzić do zachowań agresywnych.</p> <p>Nauka sposobów rozładowywania złości.</p> <p>Poznanie sposobów na przerwanie własnej bezradności w sytuacjach doznawanej przemocy.</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p> <p>światlicy</p>
	II	<p>Uczeń potrafi planować racjonalnie gospodarować czasem.</p> <p>Uczeń wie, jak rozwiązać problem bez użycia siły.</p> <p>Uczeń identyfikuje się z klasą i aktywnie uczestniczy w jej życiu.</p>	<p>Nauka strategii pozwalających na lepsze wykorzystanie czasu.</p> <p>Ćwiczenie rozwiązywania problemów klasowych z zastosowaniem zdobytej wiedzy teoretycznej.</p> <p>Prowadzenie zajęć integracyjnych zwiększających poczucie przynależności do grupy.</p> <p>Zachęcanie uczniów do inicjowania działań na rzecz klasy.</p> <p>Poznanie i stosowanie zasad asertywnego porozumiewania się w naturalnych sytuacjach.</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p> <p>światlicy</p>
	III	<p>Uczeń potrafi przeprowadzić zaplanowany projekt współpracując z innymi.</p> <p>Uczeń potrafi dyskutować i negocjować.</p>	<p>Stosowanie metody projektu w organizowaniu przedsięwzięć klasowych.</p> <p>Poznanie zasad poprawnego dyskusowania i skutecznego negocjowania.</p>	<p>Wychowawcy klas.</p>
Profilaktyka uzależnień	I	<p>Uczeń poznaje sposoby zaspokajania potrzeby akceptacji przez rówieśników bez sięgania po środki uzależniające.</p>	<p>Zachęcanie do rozwijania zainteresowań uczniów.</p> <p>Organizowanie zajęć podnoszących poczucie własnej wartości i indywidualności.</p> <p>Zapoznanie ze sposobami odmawiania.</p> <p>Uczestnictwo w różnego rodzaju akcjach profilaktycznych.</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p> <p>światlicy</p>
	II	<p>Uczeń wie, że alkoholizm i narkomania są chorobami i wie, gdzie zwracać się po pomoc.</p>	<p>Poznanie mechanizmu popadania w uzależnienie.</p> <p>Zapoznanie z pojęciem współuzależnienia i sposobami konstruktywnego radzenia sobie z chorobą.</p> <p>Korzystanie z pomocy różnych instytucji.</p>	<p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p> <p>światlicy</p>
	III	<p>Uczeń ma świadomość istnienia mitów społecznych dotyczących uzależnień.</p> <p>Potrafi przewidywać konsekwencje dokonywanych wyborów.</p>	<p>Poznanie mitów dotyczących uzależnień i własne ustosunkowanie się do nich.</p> <p>Udział w różnych formach artystycznego przekazu poruszającego problem uzależnień.</p>	<p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p> <p>światlicy</p>

Zamierzone efekty pracy wychowawczej u ucznia

I. Rozwój psychospołeczny

1. Poznawanie zasad komunikacji międzyludzkiej

Uczeń:

- rozumie i wykorzystuje w praktyce znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej
- potrafi dyskutować i wyrażać własne zdanie
- wykorzystuje swoje cechy do nawiązywania znajomości
- wykazuje się postawą asertywną w kontaktach z innymi

2. Kształtowanie umiejętności współpracy w grupie

Uczeń:

- potrafi rozwiązywać konflikty, dyskutować
- potrafi słuchać innych i szanować ich opinie
- potrafi pracować w zespole
- wpływa na integrowanie zespołu

3. Budowanie osobistego obrazu siebie

Uczeń:

- zna swoje zalety i wady
- akceptuje siebie
- potrafi planować własny rozwój
- umiejętnie gospodaruje swoim czasem
- zna swoje prawa w szkole i w rodzinie

4. Wychowanie do odpowiedzialności za siebie, innych i środowisko

Uczeń:

- potrafi podejmować decyzje i brać odpowiedzialność za zachowanie
- dostrzega i reaguje na krzywdę drugiego człowieka (uczucie empatii)
- angażuje się w pomoc koleżeńską
- jest odpowiedzialny za środowisko
- aktywnie uczestniczy w samorządzie i innych organizacjach szkolnych

II. Rozwój intelektualny

1. Kształtowanie umiejętności przyswajania wiedzy

Uczeń:

- zna techniki uczenia się
- potrafi przyswajać i zapamiętywać wiedzę
- przestrzega zasad higieny pracy umysłowej
- umiejętnie wyszukuje niezbędne mu do nauki informacje
- potrafi segregować i krytycznie oceniać zdobyte informacje

2. Rozwijanie uzdolnień uczniów i rozszerzanie zainteresowań

Uczeń:

- jest świadom swoich uzdolnień i zainteresowań i dostrzega potrzebę ich rozwijania
- wykorzystuje je aktywnie na rzecz szkoły
- ma swoje ulubione przedmioty związane z zainteresowaniami

- rozwija swoje hobby

3. Kształtowanie postawy twórczej

Uczeń:

- aktywnie poszukuje nowych sposobów uczenia się
- podejmuje próby rozwiązywania problemów na różne sposoby
- potrafi samodzielnie decydować o metodzie rozwiązania problemu i uzasadnić wybór

III. Sfera emocjonalna

1. Poznawanie uczuć i emocji i umiejętne kierowanie nimi

Uczeń:

- potrafi nazwać emocje i uczucia
- szanuje emocje i uczucia swoje i innych
- kontroluje swoje zachowanie w każdej sytuacji
- potrafi uwolnić własne sądy i opinie od wpływu emocji

IV. Wychowanie estetyczne i kulturowe

1. Kształtowanie wrażliwości estetycznej

Uczeń:

- dba o estetykę otoczenia – domu, szkoły, klasy
- potrafi ubrać się stosownie do wieku i sytuacji
- dba o estetykę postawy i gestów
- chłonie piękno przyrody i świata
- świadomie uczestniczy w kulturze (film, teatr, opera, koncerty muzyczne)
- potrafi wyrażać własne przeżycia wynikające z kontaktu ze sztuką i przyrodą

2. Wprowadzenie w dziedzictwo kultury naszego kraju i regionu

Uczeń:

- zna dorobek kulturowy swego kraju i regionu
- zna i pielęgnuje tradycje narodowe i regionalne
- z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych

3. Kształtowanie postawy młodego Europejczyka

Uczeń:

- potrafi patrzeć na kulturę polską poprzez pryzmat dorobku kultur europejskich
- czuje się członkiem zjednoczonej Europy

V. Wychowanie zdrowotne

1. Kształtowanie i podnoszenie sprawności fizycznej

Uczeń:

- zna możliwości własnego organizmu
- potrafi świadomie podnosić swoją sprawność fizyczną

2. Troska o zdrowie i higienę osobistą

Uczeń:

- zna zasady funkcjonowania własnego organizmu
- rozróżnia czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na zdrowie i rozwój
- wykazuje troskę o higienę osobistą (ciała i umysłu)
- zna techniki pokonywania stresu
- przestrzega przepisów bezpieczeństwa w szkole i poza szkołą

- nie naraża innych na niebezpieczeństwo
- stosuje zasady sportowego współzawodnictwa
- umie zachować się w sytuacji wygranej i przegranej

VI. Rozwój moralny i duchowy

1. Kształtowanie systemu wartości zgodnego z normami moralnymi

Uczeń:

- zna i rozumie normy życia społecznego
- dokonuje trafnego wyboru postaw i zachowań
- uwzględnia wartości moralne przy podejmowaniu decyzji

2. Wychowanie do postawy szacunku i tolerancji dla drugiego człowieka

Uczeń:

- potrafi nawiązać głęboki kontakt z drugim człowiekiem
- szanuje prawa innych ludzi
- wykazuje się gotowością do poświęceń
- przeciwstawia się przejawom przemocy, brutalności i wulgarności

Zwyczaje i obyczaje szkolne

1. Ślubowanie uczniów klas I gimnazjum, pasowanie na ucznia
2. Wybory do Samorządu Uczniowskiego
3. Mikołajki
4. Wspólne kolędowanie i wigilie klasowe
5. Jasełka dla uczniów i rodziców
6. Konkursy czytelnicze, plastyczne, wiedzy
7. Imprezy środowiskowe
8. Prezentacja programów artystycznych wychowankom Przedszkola Nr 52
9. Imprezy sportowe: Dzień Sportu Szkolnego, turniej nauczyciele kontra uczniowie
10. Spotkania z interesującymi ludźmi
11. Redagowanie gazetki szkolnej
12. Opieka nad miejscami pamięci m.in. nad grobem p. Dyrektora Elżbiety Hutty
13. Święto wiosny
14. Wspomaganie schroniska dla zwierząt
15. Dni Śląska
16. Zapraszanie na Dni otwarte uczniów klas VI okolicznych szkół podstawowych
17. Dni europejski

